

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

SKARPETKI

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

W XVIII w. SKARPETKI były to jeszcze „krótkie zwierzchnie pończochy” [SJP L]. Przez cały wiek XIX SKARPETKA – występująca wówczas równie często jako SZKARPETKA – pozostawała elementem stroju męskiego jako „krótka pończocha, używana przez mężczyznę wewnątrz obuwia” [SWil]. Dopiero wiek XX przyniósł emancypację kobiet i wręcz rewolucyjne zmiany w kobiecym stroju: wraz ze spodniami kobiety przejęły SKARPETKI, tak że kilkadziesiąt lat później SKARPETKA stała się powszechną, całkowicie neutralną i niemal nieodzowną częścią ubioru każdego człowieka w naszym kraju. Słowo SKARPETKA to oczywiście zdrobnienie od SKARPETA. A SKARPETA – dawniej również SZKARPETA – to zapożyczenie z języka włoskiego. Włoskie słowo scarpetta – od którego pochodzi nasza SKARPETA – to zdrobnienie od wł. scarpa, które jednak wcale nie oznacza ‘skarpety’, tylko ‘but, trzewik’. Sięgające kostki, eleganckie trzewiczki były wykonywane z kosztownego aksamitu, drogiego aksamitu, delikatnego jedwabiu czy cieniutkiego safianu, były więc leciutkie i mięciutkie. I to zapewne ta miękkość spowodowała przeniesienie nazwy z bucika na skarpetkę (wbrew włoskiej genezie: słowo scarpa, od którego pochodzi również nasza SKARPA, zawiera element znaczeniowy związany z ostrością, stromością – scarpa to pierwotnie ‘coś ostro zakończzonego, coś z czubkiem’ – dawne trzewiki miały wydłużone noski).